

نیاز سنجی آموزشی مدیران مدارس ابتدایی شهرستان لردگان در سال تحصیلی 95-1394

هادی اردشیری

دانشجوی کارشناسی پیوسته مرکز آموزش عالی شهید رجایی فرخ شهر

hadi.ardeshiri.269@gmail.com

جابر رضایی

دانشجوی کارشناسی پیوسته مرکز آموزش عالی شهید رجایی فرخ شهر

rezayijaber906@gmail.com

کیومرث خلیلی

دانشجوی کارشناسی پیوسته مرکز آموزش عالی شهید رجایی فرخ شهر

kia.khalili72@gmail.com

استاد راهنما: فرهاد محمدی مصیری

دکترای تخصصی روانشناسی

neuropsychy.fa@gmail.com

چکیده:

تحقیق حاضر با هدف شناسایی نیازهای آموزشی مدیران مدارس ابتدایی شهرستان لردگان در سه حیطه توسعه‌ای، مکمل و حل مسئله تدوین شده است. این پژوهش، از نوع کاربردی و توصیفی محسوب می‌گردد. جامعه آماری این پژوهش، متشکل از تمامی مدیران مدارس ابتدایی شهرستان لردگان می‌باشد. در این تحقیق نمونه‌ی آماری با جامعه برابر و مشتمل بر تعداد 116 نفر بودند. به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها، علاوه بر استفاده از شاخص‌های آمار توصیفی، از روش‌های آمار استنباطی آزمون t مستقل، استفاده شده است. نتایج تحقیق نشان داد پاسخ دهندگان در بیشتر موارد، توانایی خود را در زمینه نیازهای سه گانه در حد مطلوب ارزیابی نموده‌اند و تنها در شرکت در آموزش‌های مداوم (حیطه نیازهای مکمل) و در زمینه اجرای پروژه‌های چالش برانگیز و بکارگیری SPC در نتایج واحد کار (حیطه نیازهای حل مسئله) نیاز خود را در حد بالا ارزیابی نمودند. برای تعیین اولویت نیازهای فوق از آزمون فریدمن استفاده گردید. و در نهایت نتایج پژوهش نشان داد که مدیران مذکور از حد بالایی از استانداردهای آموزشی برخوردار بودند.

کلمات کلیدی: نیاز سنجی آموزشی، مدیریت، نیازهای توسعه‌ای، نیازهای مکمل، نیازهای حل مسئله

Abstract:

This study aimed to identify the educational needs of elementary school principals Lordegan city in three areas of development, complementary and problem solving are developed. This study is applied and descriptive. Statistical Society this Research includes all elementary school principals are Lordegan city. In this research the sample consisted of 116 persons were equal with the Statistical Society. In order to data analysis, in addition to using descriptive statistical indexes, from inferential statistical methods independent t test was used. And only in participate in continuous teaching (Gamut of complementary needs) and in the context of the implementation of challenging projects and development of SPC in the Results the work unit (gamut needs problem solving) their needs were assessed too high. Friedman test was used to determine the needs priority above. And Finally the Research results showed that managers were Enjoyed Aforesaid the upper limit of educational standards.

Keywords: Educational needs assessment, management, development needs, complementary needs, the needs of problem-solving

Archive of SID

مقدمه:

امروزه مسئله مدیریت در همه سازمان‌ها از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است تا جایی که صاحب‌نظران، قرن بیستم را عصر مدیریت، و دنیای امروز را دنیای مدیران آگاه می‌دانند، زیرا به کمک مدیریت است که می‌توان چهره‌ی سازمانهای اداری، صنعتی، بازرگانی و آموزشی را دگرگون ساخت. (سیادت و همکاران، 1383)

فراگرد آموزش و پرورش با انسان سروکار دارد و چون انسان موجودی پیچیده است، از این رو، نظام آموزشی و کارورزان آن به ایفای دشوارترین و پر مسئولیت‌ترین وظایف اجتماعی اشتغال دارند. در هر نظام آموزشی سنجیده و عقلانی که دارای هدف‌های روشن و برنامه مشخصی است، ایفای وظایف و فعالیت‌های آموزشی و رهبری آن‌ها باید به افراد شایسته و صاحب صلاحیت سپرده شود. تعجب آور نیست که در نیم قرن اخیر، بر اثر ضرورت توجه به جوانب کیفی آموزش و پرورش، برنامه‌ریزی و مدیریت آموزشی که پیشتر از آن مسائلی پیش‌پا افتاده تلقی می‌شوند به موضوعاتی مهم و قابل اعتنا مبدل شده‌اند و در نتیجه، تربیت مدیران شایسته و اثربخشی برای سطوح آموزشی مختلف مورد تأکید روزافزون قرار گرفته است. (علاقه‌بند، 1391)

نظر به اهمیت دوره ابتدایی از نظر تأثیر نهایی و چشمگیر آن در رشد و توسعه فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی جوامع کنونی، صاحب‌نظران علم اقتصاد آموزش و پرورش و علوم تربیتی و مدیریت آموزشی، سرمایه‌گذاری در این دوره را به منظور تعمیم و آموزش همگانی و رشد ابعاد وجود کودکان بهترین سرمایه‌گذاری می‌دانند. و توفیق در این زمینه را از شاخص‌های مهم رشد و توسعه هر کشور ذکر می‌کنند.

بنابراین سرمایه‌گذاری در مورد تربیت مدیران رده‌های مختلف، به‌ویژه مدیران مدارس در ابعاد کمی و کیفی، بهترین و سودمندترین نوع سرمایه‌گذاری است و تهیه و تصویب و اجرای طرح‌های مناسب در زمینه‌ی جذب، تربیت و تأمین آنان از اقدامات اساسی و بنیادی است که باید مورد توجه قرار گیرد. (صافی، 1388)

نیازسنجی به عنوان یکی از مؤلفه‌های مهم در بسیاری از حوزه‌ها که با برنامه‌ریزی و تدارک پیشاپیش برای دستیابی به اهداف و مقاصد معینی سروکار دارند؛ از دیرباز مورد توجه بوده است. نیاز آموزشی پایه و مبنایی برای آموزش کارکنان و مدیران می‌باشد که در صورت اغفال از این امر برنامه‌های آموزشی کارکنان چیزی جز اتلاف زمان و هزینه نخواهد بود. آموزش برای یک مدیر بهترین بستر تصمیم‌گیری عقلانی است. آنچه در آموزش مدیران مهم است در نظر گرفتن نیازهای آموزشی است که مطابق آن نیازها، برنامه‌ریزان آموزشی باید جهت رفع آن نیازها اقدام به تهیه و تدوین برنامه‌های مطلوب کنند. نیازسنجی اولین گام برنامه آموزش و توسعه بوده و به عنوان مبنایی جهت تعیین اهداف آموزشی، انتخاب و طراحی برنامه‌های آموزشی، اجرای برنامه‌ها و ارزشیابی آموزش‌های ارائه شده محسوب می‌شود. (جنگی زهی و الهی، 1393)

لذا با توجه به اهمیت مدیریت در آموزش و پرورش در این پژوهش سعی شد که به شناسایی و اولویت‌بندی نیازهای آموزشی مدیران مدارس در سطح شهرستان لردگان بپردازد اصلی‌ترین ابزار ما برای انجام این پژوهش پرسشنامه می‌باشد که این پرسشنامه به نیازسنجی آموزشی مدیران در سه حیطه توسعه‌ای، مکمل و حل مسئله می‌پردازد که توضیحی درباره‌ی این مؤلفه داده می‌شود.

پژوهش‌های بسیاری در مورد نیازسنجی آموزشی در ایران و جهان صورت گرفته است. جنگی زهی و الهی پژوهشی در سال 1393 با عنوان نیازسنجی آموزشی مهارت‌های مدیریتی مدیران و معاونین مدارس استثنایی استان سیستان و بلوچستان و اولویت‌بندی آنها انجام دادند و در تحقیقشان به اولویت‌بندی و شناسایی نیازهای آموزشی مدیران و معاونین مدارس استثنایی استان سیستان و بلوچستان پرداخت و نتایج حاصل نشان داد که مدیران و معاونین در مهارت‌های سه‌گانه یعنی مهارت‌های فنی، مهارت‌های ادراکی و مهارت‌های انسانی نیاز به آموزش داشتند. (جنگی زهی و الهی 1393)

پژوهش دیگری که بلاغت در سال 1386 با عنوان نیازسنجی آموزشی مدیران مدارس متوسطه استان هرمزگان در زمینه مهارت‌های فنی، انسانی و ادراکی انجام داد و در تحقیقش به اولویت‌بندی و شناسایی نیازهای آموزشی مدیران مدارس متوسطه استان هرمزگان در زمینه

مهارت‌های فنی، انسانی و ادراکی پرداخت و نتایج نشان دادند که مدیران در هر سه زمینه مهارت‌های فنی، انسانی و ادراکی اعلام نموده‌اند که به آموزش نیاز دارند. بر مبنای نتایج به دست آمده، بیشترین میزان نیاز در زمینه مهارت‌های فنی مربوط به آشنایی با پایگاه‌های اطلاعاتی مدیران می‌باشد. بیشترین میزان نیاز در زمینه مهارت ادراکی نیز شناسایی موانع، محدودیت‌ها و کاستی‌های موجود در زمینه مدیریت در آموزشگاه گزارش شده است. (بلاغت، 1386)

بیشتر تحقیقات انجام شده در مورد نیازسنجی آموزشی مدیران مدارس در سه زمینه مهارت‌های فنی، انسانی و ادراکی انجام گرفته است، اما در این پژوهش برآنیم نیازهای آموزشی مدیران مدارس ابتدایی شهرستان لردگان در سه حیطه‌ی نیازهای آموزشی توسعه‌ای، مکمل و حل مسئله مورد شناسایی قرار داده و آن‌ها را اولویت بندی نماییم.

نیازهای توسعه‌ای:

نیازهایی هستند که از استاندارد مهارت مشاغل افراد سرچشمه گرفته متناسب با سطح و حیطه هر وظیفه برای هر شغل تدوین گشته است. این نیازها در قالب شناسنامه‌های آموزشی افراد طراحی و اجرا می‌گردد.

نیازهای مکمل:

نیازهایی هستند که خارج از حداقل‌های آموزش و جهت توسعه و پیشرفت کارراه‌های آموزشی و شغلی افراد طراحی و اجرا می‌گردد و معمولاً شامل برنامه‌های آموزشی خارج از تقویم می‌باشد.

نیازهای حل مسئله:

نیازهایی هستند که متناسب با مشکلات شناسایی شده است و دوره‌هایی را که مشکلات بالقوه و بالفعل را رفع می‌نماید، استخراج و بر اساس آن‌ها دوره‌های آموزشی جدید طراحی و اجرا می‌گردد. (یمینی و همکاران، 1390)

سوالات پژوهش:

- 1- نیازهای آموزشی مدیران مدارس ابتدایی شهرستان لردگان کدامند؟
- 2- اولویت‌های آموزشی مدیران مدارس ابتدایی شهرستان لردگان کدامند؟
- 3- تا چه میزان مدیران مدارس ابتدایی شهرستان لردگان از استانداردهای مهارت تعیین شده برخوردارند؟

روش پژوهش

در پژوهش حاضر، با توجه به ماهیت موضوع، از روش تحقیق پیمایشی استفاده شده است. با توجه به اهدافی که از انجام این پژوهش مد نظر می‌باشد و با توجه به روش‌های مورد استفاده در آن از نوع پژوهش‌های کاربردی و توصیفی محسوب می‌گردد.

جامعه آماری این پژوهش شامل تمامی مدیران مدارس ابتدایی شهرستان لردگان بود. نمونه آماری به دلیل محدود بودن جامعه آماری برابر است با حجم جامعه و شامل کلیه مدیران مدارس ابتدایی شهرستان لردگان که تعداد 116 نفر مدیر بودند.

ابزار این پژوهش پرسشنامه بود، پرسش‌نامه‌ای که در این پژوهش مورد استفاده قرار گرفته است شامل 30 سؤال بسته پاسخ می‌باشد که این پرسش‌نامه در سه بخش در مقیاس لیکرت با پنج گزینه بسیار کم، کم، متوسط، زیاد و بسیار زیاد تدوین و تنظیم گردیده است. بخش اول پرسش‌نامه از سؤالات 1 الی 10 نیازهای آموزشی توسعه‌ای، بخش دوم از سؤالات 11 الی 20 نیازهای آموزشی مکمل و بخش سوم از سؤالات 21 الی 30 نیازهای آموزشی حل مسئله را می‌سنجد.

Psychology and Educational Sciences Law and Social Sciences at the beginning of Third Millennium

روایی پرسشنامه 30 سوالی نیازسنجی آموزشی در سه حیطه توسعه‌ای، مکمل و حل مسئله در پژوهشی با عنوان «نیازسنجی آموزشی مدیران میانی شرکت ایران خودرو و مجموعه‌های وابسته به آن» توسط اساتید دانشگاه مورد تأیید قرار گرفت و پایایی آن از طریق پخش تصادفی پرسشنامه‌ها بین 35 نفر از نمونه‌های پژوهش انجام گرفت و میزان پایایی آن از طریق آلفای کرونباخ برابر با 0/93 حاصل گردید. (یمنی و همکاران، 1390)

یافته‌های پژوهش

الف) مشخصات عمومی نمونه‌های پژوهش

جنسیت پاسخ‌دهندگان

جدول 1. توزیع فراوانی-درصدی جنسیت پاسخ‌دهندگان

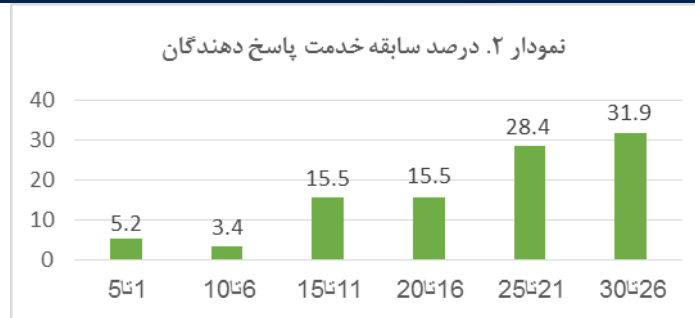
جنسیت	فراوانی	درصد فراوانی
مرد	71	61/2
زن	45	38/79
کل	116	100

همانطور که جدول و نمودار 1 نشان می‌دهند 71 نفر معادل 61/2 درصد از پاسخ‌دهندگان را مردان و 45 نفر معادل 38/79 درصد را زنان تشکیل می‌دهند.

سابقه کار پاسخ‌دهندگان

جدول 2. توزیع فراوانی به تفکیک سابقه خدمت

سابقه خدمت	فراوانی	درصد	درصد تراکمی
1 تا 5 سال	6	5/2	5/2
6 تا 10 سال	4	3/4	8/6
11 تا 15 سال	18	15/5	24/1
16 تا 20 سال	18	15/5	39/7
21 تا 25 سال	33	28/4	68/1
26 تا 30 سال	37	31/9	100
جمع کل	150	100	-

طبق جدول 2، بیشترین فراوانی مدیران، مربوط به مدیران دارای 26 تا 30 سال سابقه خدمت با داشتن فراوانی برابر با 37 نفر است. مدیران دارای سابقه خدمت 21 تا 25 سال دارای فراوانی برابر با 33 نفر، مدیران دارای سابقه خدمت 11 تا 15 سال دارای فراوانی برابر با 18 نفر، مدیران دارای سابقه خدمت 16 تا 20 سال دارای فراوانی برابر با 18 نفر، مدیران دارای سابقه خدمت 1 تا 5 سال دارای فراوانی برابر با 6 نفر، کمترین فراوانی مربوط به مدیرانی است که دارای 6 تا 10 سال سابقه خدمت با فراوانی برابر با 4 نفر می باشد.

سن پاسخ دهندگان

جدول 3. آمار توصیفی از سن پاسخ دهندگان

تعداد	پایین ترین	بالاترین	میانگین	انحراف معیار
116	25	49	40/18	4/97

طبق جدول 3 از 116 نفر پاسخ دهندگان پایین ترین سن 25 و بالاتری سن 49 بوده است. که میانگین سن پاسخ دهندگان 40/18 و انحراف معیار آن برابر با 4/97 می باشد.

(ب) تجزیه و تحلیل استنباطی داده ها

1- نیازهای آموزشی مدیران مدارس ابتدایی شهرستان لردگان کدامند؟

جهت پاسخگویی به سوال اول پژوهش مبنی بر شناسایی نیازهای آموزشی (توسعه ای، مکمل و حل مسئله) از آزمون t تک نمونه ای استفاده شده است، نتایج این آزمون برای هر بخش از نیازهای آموزشی در جداول زیر آمده است:

1-1- نیازهای توسعه ای:

جدول 4. نتایج تحلیل استنباطی سوالهای مربوط به نیازهای توسعه ای با استفاده از آزمون t تک نمونه ای

شاخص:	تعداد	میانگین	انحراف معیار	test value: 3
سوالات				T
				درجه آزادی
				سطح معناداری

0/001	115	20/176	./57065	4/06	116	1. تا چه حد قادر به مدیریت رویه ها و سیاست های واحد کار هستید؟
0/001	115	17/412	./61855	4/0	116	2. تا چه حد قادر به برنامه ریزی استراتژیک برای واحد کار خود هستید؟
0/001	115	12/728	./89723	4/06	116	3. تا چه حد بر استانداردهای کنترل فرآیند واحد کار خود نظارت دارید؟
0/001	115	18/069	./70912	4/18	116	4. تا چه حد می توانید فرآیندهای واحد کار خود را راهبری نمایید؟
0/001	115	9/382	1/09855	3/95	116	5. تا چه حد قادر به ارزیابی نیازهای آموزشی کارکنان خود هستید؟
						6. تا چه حد قادر به تشخیص ضعف ها، قوت ها، تهدیدها، فرصت های کار خود هستید؟
0/001	115	17/553	./68234	4/11	116	7. آیا می توانید یک برنامه کاری تدوین نموده و آن را برای بهبود عملکرد واحد کار خود اجرا نمایید؟
0/001	115	11/799	./81049	3/88	116	8. تا چه حد در فعالیت های اجتماعی مشارکت می نمایید؟
0/001	115	15/290	./86836	4/23	116	9. تا چه حد قادر به سازمان دهی فرآیندهای واحد کار خود می باشید؟
0/001	115	16/045	./72913	4/08	116	10. تا چه حد قادر به برنامه ریزی فرآیندهای واحد کار خود هستید؟

همان طور که در جدول 4 مشاهده می شود، سوال (1) با مقدار $t=20/176$ ، سوال (2) با مقدار $t=17/412$ ، سوال (3) با مقدار $t=12/728$ ، سوال (4) با مقدار $t=18/069$ ، سوال (5) با مقدار $t=9/382$ ، سوال (6) با مقدار $t=17/553$ ، سوال (7) با مقدار $t=11/799$ ، سوال (8) با مقدار $t=15/290$ ، سوال (9) با مقدار $t=16/045$ ، و سوال (10) با مقدار $t=18/254$ ، در همه ی موارد در سطح معناداری $p < 0/001$ ، از طرف آزمودنی ها توانایی در حد مطلوب ارزیابی گردیده است.

1-2- نیازهای مکمل

جدول 5. نتایج تحلیل استنباطی سوالهای مربوط به نیازهای مکمل با استفاده از آزمون t تک نمونه ای

test value: 3		انحراف معیار	میانگین	تعداد	شاخص:	سوال
T	درجه آزادی	سطح معناداری				
0/001	115	11/575	./85026	3/91	116	11. تا چه حد می توانید امنیت و سلامت محصولات واحد کار خود را افزایش دهید؟
0/001	115	14/578	./78340	4/06	116	12. تا چه حد در تهیه گزارش از فعالیت های واحد کار خود مهارت دارید؟
0/001	115	8/927	1/00385	3/83	116	13. تا چه حد در آموزش های مداوم شرکت می نمایید؟
0/001	115	14/466	./75737	4/01	116	14. تا چه حد در پرورش افرادی به عنوان جانشین (جانشین پروری) برای خود توانمند هستید؟
0/001	115	12/933	./86870	4/04	116	15. تا چه حد قادر به حفظ نیروی انسانی کارآمد در سازمان هستید؟
						16. تا چه حد قادر به انتخاب نیروی انسانی حرفه ای در واحد کار خود

0/001	115	10/011	.98306	3/91	116	می باشید؟
0/001	115	25/988	.61093	4/47	116	17. آیا قادر به برقراری ارتباط موثر با فرادستان و زیردستان خود هستید؟
0/001	115	35/819	.48732	4/62	116	18. تا چه حد به سلامت افراد واحد کار خود اهمیت می‌دهید؟
0/001	115	17/515	.73685	4/19	116	19. تا چه حد قادر به ایجاد انگیزش در کارکنان خود می‌باشید؟
0/001	115	9/850	.96148	3/87	116	20. تا چه حد سعی در انجام کارها به صورت تیمی (Team work) می‌نمایید؟

همان طور که در جدول 5 مشاهده می‌شود، سوال (11) با مقدار $t = 11/575$ ، سوال (12) با مقدار $t = 14/578$ ، سوال (13) با مقدار $t = 8/927$ ، سوال (14) با مقدار $t = 14/466$ ، سوال (15) با مقدار $t = 12/933$ ، سوال (16) با مقدار $t = 10/011$ ، سوال (17) با مقدار $t = 25/988$ ، سوال (18) با مقدار $t = 35/819$ ، سوال (19) با مقدار $t = 17/515$ ، و سوال (20) با مقدار $t = 9/805$ ، در همه‌ی موارد در سطح معناداری $p < 0/001$ ، از طرف آزمودنی‌ها توانایی در حد مطلوب ارزیابی گردیده است.

3-1- نیازهای حل مسئله

جدول 6. نتایج تحلیل استنباطی سوالهای مربوط به نیازهای حل مسئله با استفاده از آزمون t تک نمونه‌ای

test value: 3			انحراف معیار	میانگین	تعداد	شاخص:
سطح معناداری	درجه آزادی	T				سوالات
0/001	115	9/420	.83778	3/73	116	21. تا چه حد قادر به توسعه، حفظ و مدیریت بودجه واحد کار خود هستید؟
0/001	115	11/269	.81565	3/85	116	22. تا چه حد از مهارت‌های مدیریت زمان برخوردار هستید؟
0/001	115	10/075	.89388	3/83	116	23. تا چه حد با سیستم‌های اطلاعات مدیریت آشنایی دارید؟
0/001	115	3/792	.93041	3/32	116	24. تا چه حد قادر به کارگیری SPC (کنترل فرآیند آماری) در نتایج واحد کار خود می‌باشید؟
0/001	115	14/714	.63103	3/86	116	25. تا چه حد در مدیریت واحد کار خود خلاقانه عمل می‌نمایید؟
0/001	115	29/426	.50485	4/37	116	26. تا چه حد قادر به سامان دهی محیط کار خود می‌باشید؟
0/001	115	4/253	1/11347	3/43	116	27. تا چه حد می‌توانید تجهیزات لازم برای اجرای طرح عملیات کار خود را فراهم نمایید؟
0/001	115	2/933	.98120	3/26	116	28. تا چه حد قادر به اجرای پروژه‌های چالش برانگیز واحد کاری خود هستید؟
0/001	115	10/552	1/03825	4/01	116	29. تا چه حد منابع مورد نیاز (مثل منابع فیزیکی، مالی و تجهیزات) شغل خود آشنایی دارید؟
0/001	115	9/678	1/03608	3/93	116	30. تا چه حد قادر به ایجاد و حفظ و توسعه نظام پیشنهادات هستید؟

همان طور که در جدول 6 مشاهده می شود، سوال (21) با مقدار $t=9/420$ ، سوال (22) با مقدار $t=11/269$ ، سوال (23) با مقدار $t=10/075$ ، سوال (24) با مقدار $t=3/792$ ، سوال (25) با مقدار $t=14/714$ ، سوال (26) با مقدار $t=29/426$ ، سوال (27) با مقدار $t=4/253$ ، سوال (28) با مقدار $t=2/933$ ، سوال (29) با مقدار $t=10/552$ ، و سوال (30) با مقدار $t=9/678$ ، در همه‌ی موارد در سطح معناداری $p < 0/001$ ، از طرف آزمودنی‌ها توانایی در حد مطلوب ارزیابی گردیده است.

2- اولویت‌بندی نیازهای آموزشی مدیران مدارس ابتدایی شهرستان لردگان چگونه می‌باشد؟

2-1- نیازهای توسعه‌ای

جدول 7. نتایج آزمون فریدمن برای اولویت‌بندی نیازهای توسعه‌ای

شماره سوال	سوال	میانگین رتبه‌ای	اولویت
7	آیا می‌توانید یک برنامه کاری تدوین نموده و آن را برای بهبود عملکرد واحد کار خود اجرا نمایید؟	4/82	اول
2	تا چه حد قادر به برنامه ریزی استراتژیک برای واحد کار خود هستید؟	4/98	دوم
1	تا چه حد قادر به مدیریت رویه ها و سیاست های واحد کار هستید؟	5/36	سوم
3	تا چه حد بر استانداردهای کنترل فرآیند واحد کار خود نظارت دارید؟	5/50	چهارم
9	تا چه حد قادر به سازمان دهی فرآیندهای واحد کار خود می‌باشید؟	5/50	پنجم
6	تا چه حد قادر به تشخیص ضعف ها، قوت ها، تهدیدها، فرصت های کار خود هستید؟	5/55	ششم
5	تا چه حد قادر به ارزیابی نیازهای آموزشی کارکنان خود هستید؟	5/60	هفتم
10	تا چه حد قادر به برنامه‌ریزی فرآیندهای واحد کار خود هستید؟	5/68	هشتم
4	تا چه حد می‌توانید فرآیندهای واحد کار خود را راهبری نمایید؟	5/83	نهم
8	تا چه حد در فعالیت های اجتماعی مشارکت می‌نمایید؟	6/18	دهم

با توجه به داده‌های جدول 7، اولویت بندی نیازهای آموزشی مدیران مدارس شهرستان لردگان در بعد نیازهای توسعه‌ای با استفاده از آزمون فریدمن به شرح ذیل می‌باشد:

سوال (7) با میانگین رتبه‌ای 4/84 در اولویت اول، سوال (2) با میانگین رتبه‌ای 4/98 در اولویت دوم، سوال (1) با میانگین رتبه‌ای 5/36 در اولویت سوم، سوال (3) با میانگین رتبه‌ای 5/50 در اولویت چهارم، سوال (9) با میانگین رتبه‌ای 5/50 در اولویت پنجم، سوال (6) با میانگین رتبه‌ای 5/55 در اولویت ششم، سوال (5) با میانگین رتبه‌ای 5/60 در اولویت هفتم، سوال (10) با میانگین رتبه‌ای 5/68 در اولویت هشتم، سوال (4) با میانگین رتبه‌ای 5/83 در اولویت نهم و سوال (8) با میانگین رتبه‌ای 6/18 در اولویت دهم نیازهای آموزشی مدیران مدارس ابتدایی شهرستان لردگان قرار دارند.

2-2- نیازهای مکمل

جدول 8. نتایج آزمون فریدمن برای اولویت‌بندی نیازهای مکمل

اولویت	میانگین رتبه‌ای	سوال	شماره سوال
اول	4/53	تا چه حد در آموزش های مداوم شرکت می‌نمایید؟	13
دوم	4/66	تا چه حد می‌توانید امنیت و سلامت محصولات واحد کار خود را افزایش دهید؟	11
سوم	4/69	تا چه حد سعی در انجام کارها به صورت تیمی (Team work) می‌نمایید؟	20
چهارم	5/0	تا چه حد در آموزش های مداوم شرکت می‌نمایید؟	16
پنجم	5/06	تا چه حد در پرورش افرادی به عنوان جانشین (جانشین پروری) برای خود توانمند هستید؟	14
ششم	5/38	تا چه حد قادر به حفظ نیروی انسانی کارآمد در سازمان هستید؟	15
هفتم	5/39	تا چه حد در تهیه گزارش از فعالیت های واحد کار خود مهارت دارید؟	12
هشتم	5/95	تا چه حد قادر به ایجاد انگیزش در کارکنان خود می‌باشید؟	19
نهم	6/98	آیا قادر به برقراری ارتباط موثر با فرادستان و زیردستان خود هستید؟	17
دهم	7/35	تا چه حد به سلامت افراد واحد کار خود اهمیت می‌دهید؟	18

با توجه به داده‌های جدول 8، اولویت بندی نیازهای آموزشی مدیران مدارس شهرستان لردگان در بعد نیازهای مکمل با استفاده از آزمون فریدمن به شرح ذیل می‌باشد:

سوال (13) با میانگین رتبه‌ای 4/53 در اولویت اول، سوال (11) با میانگین رتبه‌ای 4/66 در اولویت دوم، سوال (20) با میانگین رتبه‌ای 4/69 در اولویت سوم، سوال (16) با میانگین رتبه‌ای 5/0 در اولویت چهارم، سوال (14) با میانگین رتبه‌ای 5/06 در اولویت پنجم، سوال (15) با میانگین رتبه‌ای 5/38 در اولویت ششم، سوال (12) با میانگین رتبه‌ای 5/39 در اولویت هفتم، سوال (19) با میانگین رتبه‌ای 5/95 در اولویت هشتم، سوال (17) با میانگین رتبه‌ای 6/98 در اولویت نهم و سوال (18) با میانگین رتبه‌ای 7/35 در اولویت دهم نیازهای آموزشی مدیران مدارس ابتدایی شهرستان لردگان قرار دارند.

3-2- نیازهای حل مسئله

جدول 9. نتایج آزمون فریدمن برای اولویت بندی نیازهای حل مسئله

اولویت	میانگین رتبه‌ای	سوال	شماره سوال
اول	3/78	تا چه حد قادر به اجرای پروژه های چالش برانگیز واحد کاری خود هستید؟	28
دوم	3/89	تا چه حد قادر به به کارگیری SPC (کنترل فرآیند آماری) در نتایج واحد کار خود می‌باشید؟	24
سوم	4/66	تا چه حد می‌توانید تجهیزات لازم برای اجرای طرح عملیات کار خود را فراهم نمایید؟	27

چهارم	5/26	تا چه حد قادر به توسعه ، حفظ و مدیریت بودجه واحد کار خود هستید؟	21
پنجم	5/62	تا چه حد در مدیریت واحد کار خود خلاقانه عمل می‌نمایید؟	25
ششم	5/76	تا چه حد با سیستم های اطلاعات مدیریت آشنایی دارید؟	23
هفتم	5/78	تا چه حد از مهارت های مدیریت زمان برخوردار هستید؟	22
هشتم	6/17	تا چه حد قادر به ایجاد و حفظ و توسعه نظام پیشنهادات هستید؟	30
نهم	6/45	تا چه حد منابع مورد نیاز (مثل منابع فیزیکی، مالی و تجهیزات) شغل خود آشنایی دارید؟	29
دهم	7/63	تا چه حد قادر به سامان دهی محیط کار خود می‌باشید؟	26

با توجه به داده‌های جدول 9، اولویت بندی نیازهای آموزشی مدیران مدارس شهرستان لردگان در بعد نیازهای حل مسئله با استفاده از آزمون فریدمن به شرح ذیل می‌باشد:

سوال (28) با میانگین رتبه‌ای 3/78 در اولویت اول، سوال (24) با میانگین رتبه‌ای 3/89 در اولویت دوم، سوال (27) با میانگین رتبه‌ای 4/66 در اولویت سوم، سوال (21) با میانگین رتبه‌ای 5/26 در اولویت چهارم، سوال (25) با میانگین رتبه‌ای 5/62 در اولویت پنجم، سوال (23) با میانگین رتبه‌ای 5/76 در اولویت ششم، سوال (22) با میانگین رتبه‌ای 5/78 در اولویت هفتم، سوال (30) با میانگین رتبه‌ای 6/17 در اولویت هشتم، سوال (29) با میانگین رتبه‌ای 6/45 در اولویت نهم و سوال (26) با میانگین رتبه‌ای 7/63 در اولویت دهم نیازهای آموزشی مدیران مدارس ابتدایی شهرستان لردگان قرار دارند.

2-4- نیازهای آموزشی

همچنین برای اولویت‌بندی مؤلفه‌های نیازهای آموزشی (توسعه‌ای، مکمل و حل مسئله) از آزمون فریدمن استفاده کردیم.

جدول 10. نتایج آزمون فریدمن برای اولویت‌بندی مؤلفه‌های نیازهای آموزشی (توسعه‌ای، مکمل و حل مسئله)

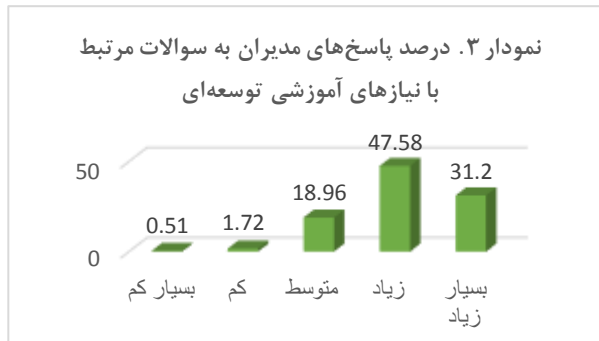
اولویت	میانگین رتبه‌ای	مؤلفه	شماره
اول	1/58	نیازهای آموزشی مکمل	2
دوم	1/79	نیازهای آموزشی حل مسئله	3
سوم	2/63	نیازهای آموزشی توسعه‌ای	1

با توجه به داده‌های جدول 10، اولویت بندی نیازهای آموزشی مدیران مدارس شهرستان لردگان در بعد مؤلفه‌های نیازهای آموزشی (توسعه‌ای، مکمل و حل مسئله) با استفاده از آزمون فریدمن به شرح ذیل می‌باشد:

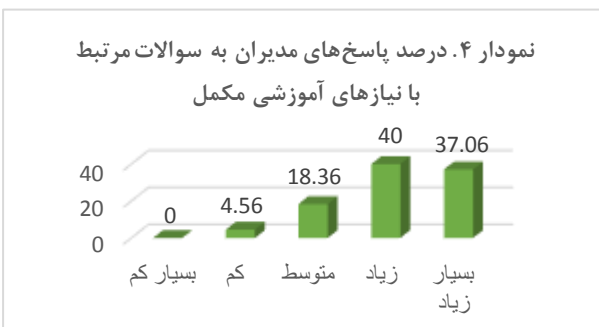

نیازهای آموزشی مکمل با میانگین رتبه‌ای 1/58 در اولویت اول، نیازهای آموزشی حل‌مسئله با میانگین رتبه‌ای 1/79 در اولویت دوم و نیازهای آموزشی توسعه‌ای با میانگین رتبه‌ای 2/63 در اولویت سوم نیازهای آموزشی مدیران مدارس ابتدایی شهرستان لردگان قرار دارند.

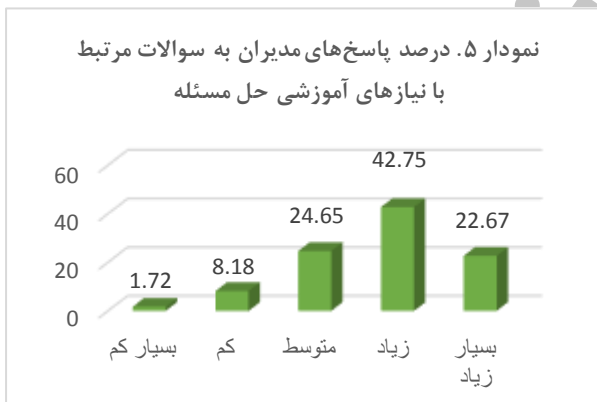
3. تا چه میزان مدیران مدارس ابتدایی شهرستان لردگان از استانداردهای مهارت تعیین شده شغلی برخوردارند؟

همانطور که نمودار 3 نشان می‌دهد، در سوالات 1 تا 10 که مرتبط با نیازهای آموزشی توسعه‌ای می‌باشند، 0/51٪ از مدیران گزینه‌ی بسیار کم، 1/72٪ گزینه‌ی کم، 18/96٪ گزینه‌ی متوسط، 47/58٪ گزینه‌ی زیاد و 31/02٪ گزینه‌ی بسیار زیاد را انتخاب نمودند.

همانطور که نمودار 4 نشان می‌دهد، در سوالات 11 تا 20 که مرتبط با نیازهای آموزشی مکمل می‌باشند، 0٪ از مدیران گزینه‌ی بسیار کم، 4/56٪ گزینه‌ی کم، 18/36٪ گزینه‌ی متوسط، 40٪ گزینه‌ی زیاد و 37/06٪ گزینه‌ی بسیار زیاد را انتخاب نمودند.

همانطور که نمودار 5 نشان می‌دهد، در سوالات 21 تا 30 که مرتبط با نیازهای آموزشی حل مسئله می‌باشند، 1/72٪ از مدیران گزینه‌ی بسیار کم، 8/18٪ گزینه‌ی کم، 24/65٪ گزینه‌ی متوسط، 42/75٪ گزینه‌ی زیاد و 22/67٪ گزینه‌ی بسیار زیاد را انتخاب نمودند.

نتیجه گیری:

آموزش چه در زمان‌های قدیم که از طریق خانواده به فرزندان منتقل می‌شد و چه در عصر حاضر که از طریق امکانات و ابزارهای روز منتقل می‌شود نقش بسیار مهمی در پیشرفت بشر داشته است. مسلم است که فرایند آموزش مستلزم صرف منابع متعددی است که اگر برای این کار به درستی برنامه‌ریزی نشود نتیجه‌ای جز ناکامی برنامه‌ها و ائتلاف این منابع نخواهد داشت.

نگاهی گذرا به مجموعه پژوهش های صورت گرفته در زمینه نیازسنجی گویای این مطلب است که امروزه، ضرورت انجام نیازسنجی آموزشی در تمامی سازمان ها اعم از تجاری و صنعتی و خدماتی و ... جایگاه خود را پیدا نموده است و مدیران دریافته اند که مبنای هرگونه برنامه ریزی آموزشی کارا و اثربخش نیازسنجی آموزشی می باشد.

لذا امروزه پژوهش های متعددی در سازمان ها و مؤسسات و شرکت ها در زمینه نیازسنجی کارکنان و مدیران و ... صورت می پذیرد که به دو مورد از این پژوهش ها اشاره می گردد.

جنگی زهی و الهی پژوهشی در سال 1393 با عنوان نیازسنجی آموزشی مهارت های مدیریتی مدیران و معاونین مدارس استثنایی استان سیستان و بلوچستان و اولویت بندی آنها انجام دادند و در تحقیقشان به اولویت بندی و شناسایی نیازهای آموزشی مدیران و معاونین مدارس استثنایی استان سیستان و بلوچستان پرداخت و نتایج حاصل نشان داد که مدیران و معاونین در مهارت های سه گانه یعنی مهارت های فنی، مهارت های ادراکی و مهارت های انسانی نیاز به آموزش داشتند.

پژوهش دیگری که بلاغت در سال 1386 با عنوان نیازسنجی آموزشی مدیران مدارس متوسطه استان هرمزگان در زمینه مهارت های فنی، انسانی و ادراکی انجام داد و در تحقیقش به اولویت بندی و شناسایی نیازهای آموزشی مدیران مدارس متوسطه استان هرمزگان در زمینه مهارت های فنی، انسانی و ادراکی پرداخت و نتایج نشان دادند که مدیران در هر سه زمینه مهارت های فنی، انسانی و ادراکی اعلام نموده اند که به آموزش نیاز دارند. بر مبنای نتایج به دست آمده، بیشترین میزان نیاز در زمینه مهارت های فنی مربوط به آشنایی با پایگاه های اطلاعاتی مدیران می باشد. بیشترین میزان نیاز در زمینه مهارت ادراکی نیز شناسایی موانع، محدودیت ها و کاستی های موجود در زمینه مدیریت در آموزشگاه گزارش شده است.

همانطور که در بالا مشاهده می شود بیشتر تحقیقات انجام شده در مورد نیازسنجی آموزشی مدیران مدارس در سه زمینه مهارت های فنی، انسانی و ادراکی انجام گرفته است، اما در این پژوهش نیازهای آموزشی مدیران مدارس ابتدایی شهرستان لردگان در سه حیطه نیازهای آموزشی توسعه ای، مکمل و حل مسئله مورد شناسایی قرار گرفته و بر حسب اولویت در ذیل آورده شده اند:

1. اولویت اول در خصوص مولفه های نیازهای آموزشی توسعه ای، نیاز به تدوین برنامه کاری برای بهبود عملکرد واحد کار و اولویت دوم برنامه ریزی استراتژیک برای واحد کار مدیران شهرستان می باشد.
2. اولویت اول در خصوص نیازهای آموزشی مکمل، نیاز به شرکت در آموزش های مداوم و اولویت دوم نیاز به بالا بردن و افزایش امنیت و سلامت محصولات واحد کار خود می باشد و اولویت سوم با توجه به فاصله ی اندکی که با اولویت دوم دارد نیاز است که به انجام کارها به صورت تیمی (team work) توجه بیشتری داشته باشند.
3. اولویت اول در خصوص نیازهای آموزشی حل مسئله، این است که در اجرای پروژه های چالش برانگیز محل کار خود به نحو بهتری عمل کنند. و اولویت دوم نیاز به کنترل فرایند آماری (SPC) در محل کار می باشد.

پیشنهادها

با عنایت به ماهیت پژوهش و با توجه به یافته های پژوهش موارد ذیل پیشنهاد می گردد.

1- در مورد سؤال اول، پیشنهادات ذیل ارائه می گردد:

- بازنگری شایستگی های فردی

- بازنگری شایستگی های آموزشی

- طراحی سیستم توسعه‌ای آموزشی مدیران

2- با توجه به یافته‌های پژوهش در مورد سؤال دوم، پیشنهادات ذیل ارائه می‌گردد:

پیشنهاد می‌شود جهت اجرای نتایج این پژوهش در شرکت مذکور ابتدا نیازهای آموزشی با اولویت اول در هر طیف انجام شود.

3- با توجه به نتایج آزمون فریدمن در مورد اولویت بندی مؤلفه‌های نیازهای آموزشی توصیه می‌شود که در برگزاری دوره‌های آموزشی به نیازهای آموزشی مکمل اولویت داده شود.

منابع:

1. بلاغت، رضا. (1386) نیازسنجی آموزشی مدیران مدارس متوسطه استان هرمزگان در زمینه مهارت‌های فنی، انسانی و ادراکی. مجله مطالعات علوم تربیتی. سال اول. شماره دوم. صص 19-30
2. جنگی زهی، حمیدرضا و الهی، زیح الله. (1393). نیازسنجی آموزشی مهارت‌های مدیریتی مدیران و معاونین مدارس سستثنایی استان سیستان و بلوچستان. دوماهانه نامه سراسری رسانه‌های نوین آموزش و پرورش. شماره 1. صص 13-22
3. سیادت، علی؛ زارع، حسین؛ قاسمی نژاد، افسر؛ ربانی، رسول. (1383). مباحثی در سازمان و مدیریت آموزشی. تهران: آواری نور
4. صافی، احمد. (1388). مدیریت و نوآوری در آموزش و پرورش. تهران: انجمن اولیا و مربیان جمهوری اسلامی ایران
5. علاقه‌بند، علی. (1391). مبانی نظری و اول مدیریت آموزشی. تهران: نشر روان
6. یمنی، محمد؛ حسن زاده بارانی کرد، سودابه؛ خراسانی، ابصلت. (1390). نیازسنجی آموزشی مدیران میانی شرکت ایران خودرو و مجموعه‌های وابسته به آن. دوفصلنامه مدیریت و برنامه ریزی در نظام‌های آموزشی. دوره 4. شماره 7. صص 8-28

Archive of SID